

მასთანვე ჭანკოტაძე

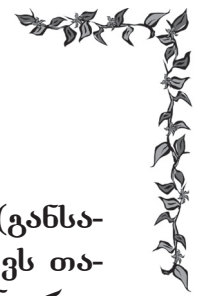

კიბის
75
საფეხური

მასთანვე ჭანკოტაძე

კიბის
75
საფეხური

თბილისი
2007

წინასიტყვაობა

ძნელად მოიძებნება ადამიანი (განსაკუთრებით ჩვენში), რომელსაც არ ახსოვს თავისი დაბადების წელი, თვე და რიცხვი, ანუ როგორც გრადიციულად ვუწოდებთ - „დაბადების დღე“.

მეც კარგად მახსოვს (არც დამვიწყებია არასდროს) ჩემი დაბადების ღრთობრივი პარამეტრები – 1933 წლის 4 აპრილი (დღე სამშაბათი), ანუ სულ მალე 75 წლის გავხდები.

თუმცა, არიან ადამიანები (განსაკუთრებით ქალბატონები), რომლებიც მილოცვისას, ჯერ თითქოს გაოცდებიან, მერე კი დაუფარავი სიამოვნებით იტყვიან: „უი, მაღლობა, სულ არ მახსოვდა“.

გავიმეორებ და ვიტყვი, რომ არ მჯერა ასეთი „გულწრფელობის“.

დღეს არ ვიცი, ვინ როდის, ან როგორ მომილოცავს დაბადების საიუბილეო დღეს. მე კი გადავწყვიტე, ჩემ თავს თავადვე მოვუმზადო მოსალოცი საჩუქარი წინამდებარე ლექსთა კრებულის სახით.

დიდი პოეტური მონაცემებით და შესაძლებლობებით ვერ დავიკვებხნი, მაგრამ იმ ათასიოდე ლექსიდან, რომელიც დამიწერია (შემიქმნია) დაახლოებით 10-15-მა ლექსმა დაიმსახურა ყურადღება და გულახდილი შექება, რაც, ჩემი

ავტორი მაღლობას უხდის შიდა ქართლში პრეზიდენტის რწმუნებულს ბატონ **მიხეილ ქარელს** ორგანიზაციული და ფინანსური დახმარებისათვის.

რედაქტორი

ვანო ჩხიკვაძე

მხატვარი

ნუგზარ კოჭუაშვილი

აზრით, არ უნდა იყოს ცუდი შედეგი.

ბევრია თუ ცოცხალი სიცოცხლის 75 წელი?!

პასუხად ამ შეკითხვაზე მეგულება ასეთი მოსაზრება: „თუ უკან გახედვისას არ იგრძნობ უხერხულობას, არ შეგრცხვება და სიამაყის გრძნობაც მოგეძალება – მაშინ 75 წელი არც ისე ცოცხალია, მაგრამ, თუ წინ გაიხედავ და შენ აღუსრულებელ მიზნებს და დასახულ გეგმებს შეაჯერებ – 75 წელი შეიძლება ცოცხალ მოგეჩვენოს“.

ლექსების უმრავლესობა დაწერილი მაქვს მოსაზღვრე, ჯვარელი და იშვიათად, რკალური რითმებით. ამჯერად კი (საიუბილეოდ) გადავწყვიტე მიმემართა კიბური რითმისათვის, თუმცა გამაფრთხილეს, რომ რთულია და მაინცდამაინც არ გამოირჩევა კარგი მუსიკალურობით. პოეტები იშვიათად მიმართავენო ლექსის კიბური რითმებით წერასო.

ხშირად გვსმენია, რომ ეს ცხოვრება კიბეაო და მეც, ჩვეულებრივ მოკვდავს, მაქვს ჩემი კიბე, რომლის მე-75-ე საფეხურზე ვიმყოფები ახლა.

ჰოდა, მოვიმზადე საჩუქარი 75 კიბური რითმით დაწერილი ლექსის სახით.

დაე, მკითხველმა განსაჯოს ორწლიანი შრომის შედეგი.

ავტორი
2007 წლის 28 ივლისი

ბაბულო ჩემო!

რწმენით გამსახურებ და მადლობას
როდი მოგველი,
კორდი ყოველი, მთის თუ ბარის,
ღმერთის განძისა,
გეთქმის ვანძისა, ნიკორწმინდა,
სვეტიცხოველი,
ხმები ფხოველის, შორეთიდან,
ერთვის ტანძისა.

მტერი დღესაც გუავეს ვერაგი და
ისტორიული,
ისტორიული ეიჟინა ქუსს
მშობელ მიწასზე,
ბჭობენ რიწასზე, დაგვავიწუონ
ის დრო მზიური,
თითქოს ტეიური ვამჭირები
როკვენ ნიშანზე.

რატომღა სდუმან ძვალთსაცავნი
დასაფიცარი
და სხვა ვინც არის: ქეთევანი,
უტა, მინდია,
უქმად მიგდია ფარ-ხმალი და
დასტა ისარი,
დაჭკარ ღვთის ზარი. გულში ცეცხლი
უტევად მინთია.

ავლასოთ ხალი

ვერ ვივიწეებთ ბაზალეთს,
კრწანისსა და აწეურს,
რაც უურს არა სმენია -
ვეძებთ ათას მიზეზს,
იმენს ველი მარტყოფის
შარავანდელს კაცურს
და გვსურს ბრძოლა დიდგორის
თავს გადაგვხდეს ისევ.

წარსულს - ზოგჯერ დალატით
შებდალულს და გასვრილს,
განდის ეავლი - ქართველი
ლოდინშია მწვემისი,
კენესის მიწა, სმალი გვსურს
ნაკურთხი და ბასრი,
ბასიანი ვახსენოთ,
იმედს გაგკრათ კვესი.

ღალა

დავემშვიდობე, მივატოვე
გიჟმაჟი სუფრა,
სულ სხვა ნაბიჯით გაუუყევი
სახლისკენ ბილიკს,

კბილის ღრჭიალით ძლივს ვაკავებ
ბობოქარ სუნთქვას,
სუსტ ნამს საცაა ახორთქლებს
სხივთკონა დილის.

გადაეცრიცა სოფლის ხედი
დეკემბრის მთვარეს,
მშობლიურ მხარეს დარჩი უდვას
იღბლად და ბედად,
მომაწვა სევდა, ვინ გამიღებს
ნეტავი კარებს?

თვალეებს გადაღლილს კლვავ მომანჯრობს
მოხუცი დედა.

„გთხოვ მანატრო, ამჯერადაც,
ძვირფასო დედავ“ -
ცრემლმემშრალს ვხედავ - არ ჰქონია
სიმშვიდის ღამე,
და მერამდენედ ვინანიებ,
სათქმელსა ვბედავ:
ნეტავ დედაზე უტკბილესი
არსებობს რამე?!

სამანია

წმინდა ნინო

ნათელს უკრთობს, ბრწეინვალებით, ზეცის მნათებს,
 ივერთ გვმანტებს უკვდავოფა ვაზის ჯვარის,
 ნატვრის დარით უკვდავების იმედს ბადებს,
 რხვრის ბადე შეგვიცვალა ტამრის კარით.

თამარი მღვთა

თამარს ვადმერთებთ, გონებით ფრთამაღს,
 აშორა მთა-ბარს მოწამვლა გესლით,
 მონაგარს გვესმის შორეთის გამა,
 არჩინა რამაც ქართველთა ფესვი,
 როდისდა ვკვანესით - დიდება გვნამავს,
 იმედის გზამაღს მივევებით ზესვლით.

ქოივან დიდოფარი (წამიჭყლი)

ქრისტეს ჯვარისთვის აწამეს, მოკლეს,
 ერის გულს, ბოდბეს, გადასწვდნენ კვალით,
 თავ-მკერდი ქალის მიუგდეს ორბებს,
 ეტკინათ ობლებს, ატირდნენ თვალნი.
 ვაგლანს, აკუწეს ერთგული რწმენის,
 ასეულ წლების ვერ ჩაკლეს ფიცი,
 ნატანჯი მიწის ბედკრული მცველი,
 ივერთა გენი სანთლებად იწვის.

დალალები

სიუვარულმა ამიტაცა, ცას მანწია გამალებით;
 განა ნებით?! - გასაფხულის გულმსურვალე „დავალებით“,
 დავალ ბედით ბედნიერი, გავიშალე დალალები,
 გალალებით შუქს მაფრქვევენ მზის რითმები და ლალები.

შვილი ბანალური ჭაშმარიტაბა რვა ტაეპი

ცხოვრების არსი სმაში როდია?!
 ცვლაში მოდიან საწვრთნელი ძენი,
 სიცოცხლის გენი მძლავრი კოდია,
 ტრფობას ორდლიანს სჯობია ძველი.

მნათობი ეველა მშობია ჩრდილის,
 შვილებით ზრდილით მამული ხარობს -
 მესანგრემ თხაროს თავდაცვის თხრილი,
 რომ სისხლი თბილი ნაკლებად ღვაროს.

როცა გვმასწინმლიბს ზეიმის წუთი,
 სიკვდილის სუნდი ძაფივით წედება,
 გვწადია ქება ტკბილსმათა გუნდის,
 სხივებსა ფუთნის აისი მნებად.

უიველოზის მოძალაბა

კუზრივით შავი ჩამოწვა ღამე,
იკვალავს ღარებს „ნაღვაწი“ წვიმის,
მთა-ბარი წივის - ნახვევი ღარებს,
სუსტ ნათელს ბადებს სანთლების მწკრივი,

ოცნების გუნდა ბნელეთში ჩადნა,
ფერმკრთალი ჩანდა, სიზმრების ველიც,
ვგრძნობ, თითქოს მელის უფსკრულში ვარდნა -
ხუნდება ფარდა - სიცოცხლის მცველი.

სხვა ვინა?!

როდი მაშინებს სიმუხთლე ყოფის,
მცირედი მეოფნის, არ მესმის ხარბის,
ჟამი კი გარბის, ხმა ისმის ყორნის,
მომცველი ყოვლის - ირღვევა თარგი,

და მაინც მედგრად მიჭირავს თავი,
მკერდით და მკლავით დასაცავს ვიცავს,
მშობლიურ მიწას ჩრდილი სდევს სვავის,
ჩვენ თუ არა, სხვა ვინ მოგვიტანს მშვიდ ცას?!

საგაზაფხულო მოლოდინი

იწორება სამთარი ზირსუსი და ქუში,
„ქუდში თავი“ ენძელამ იგრძნო თვალვლიამ,
იამ გამოიღვიძა, რომ ეძინა გუშინ,
ნუმიც აევავილდება, ფერს შეიცვლის ღვია.

სუნი დგება საამო გადასნული ველის,
შველის მიწას ნანატრი გასაფხულის ფეთქვა,
ფერთა გამამ იძალა, მოტყუდა ტოტი სმელი,
„ხელის ერთი დაქნევით“ წვალი ჟღენთავს მერქანს.

ჭიაღუა ფუთფუთებს, მალე წეროც იფრენს,
ფითრებს-ნორჩი ელორტი-კვირტი, გადაფარავს, შეცვლის,
ვერცხლის ფერი ედებათ ვერხვებსა და იფნებს,
ითმენს გული - სულ მალე ხმას გაიგებს მერცხლის.

ცრუკინბალა

ცრუობდა დილით და
ცრუობდა საღამოს,
ტყუილებს საამოს
მიუძღვნა სიზმარიც,
ამკობდა ქინძმარით
სიცრუის საბადოს,
ღმერთმა არ დაბადოს -
ასეთი ვინც არის.

ფიქრი გორის ციხესთან

აქ იწითობოდა გული და ხმალი,
კოშკები-რვალი შეკრულა ძმებად,
რას იქმდნენ ძველად - ვგებულაობთ კვალით -
ვის ელის ხვალის დიდება-ქება.

როდი ყოფილან სუსტი და მხდალი,
მამულის ვალი უკლებლივ იღეს,
მოგვასწრეს დიდ დღეს - შეაფლეთ თვალი,
კლდესავით სალი მტკიცედ დგას ციხე.

ზღაპრული ჭქონდათ გმირობის განცდა,
სირცხვილი ასცდათ მშუშხავი შანთით,
ქალობა მათი და ღვაწლი კაცთა,
გვანურავს კალთად ვით ქრისტეს კვართი.

ბაიმატა ხოცნა

რატომ აღარ მეკარები,
შეზარებით მზარავ წუთებს,
მარწუვის ტუჩებს ვეტანები,
ეგ თვალები სულს ცეცხლს უნთებს.

გაუფრთხილდი აზიზ ვნებებს,
სხვა ინებებს შენთვის მოცლას?!
შენზე ლოცვად ვხატავ ედემს -
გაიმეტე, გოგოვ, კოცნა.

ბალვიძაული იმალი

გათეთრდა წლები
ქუჩაში შევხვდით,
განვაგდე (შენ თქვი) -
წყენა და დარდი,
ვინა თქვას ფარდი
ამჯერად შენთვის?!
მე ნდობა შენთვის
მღევს, როგორც ლანდი!!
მერე კი წელსე
მომხვიე ხელი,
სამოსი თხელი
სრუტავდა სითბოს,
მიუხრდა თითქოს
ტკივილი ძველი,
გული კვლავ გელის,
სიუვარულს ითხოვს.

* * *

არ ახარებდა მოხვეჭა ფულის,
კაცური სხულით იცნობდა ვეველა,
მოგეცნათ შველა - უძგერდა გული,
ზღაპარში თქმული ცხრაგულის ხელა.

ლაგვიანებული სინანული

არ გიჯერებდი,
არ მიჯერებდი
და ვერც ფერებით
გაზანთებთ კერა,
ფერად სიზმრებში, -
ლადი ჭენებით
აკი ვნებებიც
ცხრებოდა ვერა.

ახლა ჭაღარა
შემომერია -
შენც ხომ, ფერიავ,
დაღმართი გითრევს,
მითხრეს - სიმები
ველარ მღერთან
და ნადველიანს
მიჭევიები ფიქრებს.

ვნანობ, შეგემლო
გულთა ფაბულა,
თუნდაც ფარულად
გექცია ვარდად,
დავძლევიდით მარად
წრიულ მარულას,
ტრიუმფალურად
დავწევდით ფარდას.

სიცოცხლის გარანტი

მთვარე ღამის მეუფედ თვლის თავს,
ჩანს, ასპარეზს ეცილება მზეს,
მევს ცის თაღზე, ცეცხლის გუნდას ჰგავს,
გზას ხანმოკლე გარჯა-შრომით სძლევეს.

ანსე კი ფოთოლივით თრთის -
მთის იქიდან ამობრწყინდა მზე,
ზე წამოდგა აქრობს ბინდბუნდ ჩრდილს,
ძლივს ავიწეებს მთვარეს ღამის ზნეს.

ჯანის ხმები ღამისა და დღის,
ვის არ ხიბლავს - მუდმივად რომ ქდერს,
ბედს ვუძაღლოთ ორთაბრძოლა ხსნის,
ღირს მადლობა მოვახსენოთ ღმერთს.

მივიწყებული საფლაპი

გადაშლილა ზღვარი მინაყარი მიწის,
აღარავინ იცის: სად იხარა ფესვით,
ვინ ანთხია გესლი, ვინ აღუთქვა ფიცით,
მუხის ოთხი ფიცრით ვინ აუგო წესი.

ქვას მიწაში ჩაფლულს დიდი სევდა ახლავს,
საფლავზე ხომ ახლა ვუავის ეკალ-ბარდი,
განცდა არ აქვთ დარდის მემკვიდრეს და ამქარს,
ადრე, ალბათ ამ ქვას ამძიმებდნენ ვარდით.

მონა ვარ მამულის

რამ დათვალოს, რა გამოაღვს
სადიდებელს და საქებს,
დასავლეთს და აღმოსავლეთს
ლალ-სურმუსტით ათრობდი,
სამთრობით და საფსულობით
ჭედდი ბედის გასაღებს,
დასამღერს და გასასარებს
ამკვიდრებდი კაცობით.
ფარ-ხმალს როდი აჟანგებდი -
(ასე იყო საჭირო),
ღმერთმა გადაგარჩინოს, რომ
უხატრონო მონაგარს,
ონაგარს და მოღალატეს
ნუ დაუთმობ სალხინოს -
ვსვამ ღვინოს და გადაგვგრძელებ,
მხოლოდ შენი მონა ვარ!

წითისოფელი ასაა...

საფლავი მოჩანს სოკოზე მეტი -
ორიოდ მეტრი სამარხი მიწის;
ცეცხლივით იწვის უამირის ბელტი -
ლუწი თუ კენტი გვჭირდება, ვიცით.

იმქვეყნად ზოგი სიწმინდით მიდის -
(ურცხვი და ფლიდი, სატანის მჯერი),
ზოგმა კი ერის აშენა ხიდი,
სიკეთით დიდი, მომავლის მხერით.

წიქარას შორეული ხმა

ვალამებ-ვათევ მე თქვენზე ფიქში,
გოდება-ვიში მჩვევია როდი,
ბოროტსა ვგმობდი კეთილის ნიშნით -
მტერს ჭქონდეს შიში, წიქარა მოდის.

მამულის სევდა ჩემ გულზე ბარდნის,
და მანც, მადლით უვავილობს ერდო,
ფესვმაგარს, ერთდროს, მანწუნებს დარდი -
დაშვება ფარდის ზღაპრად რომ მერგო.

უღვიწოდ მთვრალი ვიქნები მაშინ...

ხელგაშლილობა მრწამსია ჩემთვის
და მადლით ღმერთის - მცირედი მეოფნის,
პრინციპი უოფის ფესვებით ერთვის
ლეგენდას ვეფხვის და მამაც მოუშის.

სხვას მივცემ გულს და გავეუფო ვურსაც,
თუ კი მმა მტუქსავს - მივიღებ შვებად,
ვინც სიბრძნეს სწვდება, რუსთაველს ფურცლავს,
არ ვურჩევ შულს და მლიქვნელურ ქებას.

როდი ვარ ქლესა, მრუში ან მსდალი,
არცრან მაქვს ვალი, დავეკრივარ რაშით,
თუ გათლილ ქვაში დამჩება კვალი,
უღვიწოდ მთვრალი ვიქნები მაშინ.

საარაო ღამე

„მრავალჟამიერს“, ომანთან,
ვისმენდი ღამით,
გავდევნე ძალით, შეუმჩნევლად
მოსული სევდა,
დინამიკს ხევდა, ათრთოლებულს,
„ჩაკრულ“ ღამის,
და ფორტე გამის თავგანწირვით
ზიანოს სძლევადა.

მერე „ლილეომ“ შეაჭრულა
გარემო მშვიდი,
„შვიდი გურჯანლის“ ნადირობის
აქლერდა ჰანგიც,
დიოდა რანგით: ვაჟკაცობა,
უფროსის რიდი,
სიმაღლე დიდი და სიწმინდე
სულისთვის მარგი.

„ჰასანბეგ ურამ“ მჭექარებით
ახადა ჭერი,
მერე კი ჯერი, გასაოცარს,
ერგო „ბერიკაცს“,
ვევირი „ვერიკას“ - ხმა გავარდეს
მთითა და სერით,
ქართველი მღერის - ხმა აოცებს
თვით ამერიკას.

ნახი „სულიკოს“ მელოდია
გულისკარს სწვდება,

გაისმის წეებად „წინწეარო“ და
„ურმული“ ტკბილი,
აღარ მსურს ძილი, დაღლილობა
თოვლივით დნება,
და ცისკრის ნება მოცემცემებს
ნაბიჯით, ფრთხილად.

შვილი ვარ ნაჰანსიონის

ამოზიდულა ძალებივით
მთათა რიგები,
დათარილებით (გრესილთ შორის)
მართლაც ძველია,
სხვას რას ელიან, უფრო წარმტაცს,
ტურისტ-გიდები,
სტუმრის მიღებით, გულუხვობით
კვლავ რომ ელიან?!

აქ ვეზიარე: რაინდობას,
ფანდურს, კაფიას,
ჩანჩქერს ქაფიანს, მბორგავ ტალღებს,
მსტუნავ მარდ თევზებს,
ვევლა მაქეზებს, მანებვირებს -
ჩვევებს არ ცვლიან
და მეც ფარფლიან კავკასიონს
ვკოცნი კალთებსზე.

ფიქრო, ღაუბრუნდი მშობლიურ ბუნას

ფიქრი გამეცა, ისევ მანვალებს,
სხვარამ სანადელს დაემებს ცაში,
მე, როგორც რაშით დოდში ნაწამებს,
აბა, რა მწამდეს სივრცეში გაშლილს?!

ფიქრის გარეშე ეოფა მნელია...
რა დამჩენია ლოდინის მეტი?
თავს მესხმის რეტი - ნუთუ ჩემიანს
იქ მოელიან ნათელი სვეტით?!

სხვაგან ნუ ემებ ქონებას უღევს,
ხარ-კამეჩს, ურემს, დიდებას, ქებას...
უმტკიცეს წეებად - მშობლიურ ბუდეს,
ბალავრად უღევს გამჩენის ნება.

ათვალწუნებელი თანასოფლელი

სოფელი უმწერს ელამი თვალით
(იარის კვალი უსერავს სახეს),
ის ეველა მნახველს ჭკონია მთვრალი,
არვის აქვს ვალი, არც ვინმე აქებს.
ხშირად კი მისგან ელიან შველას,
(ხმალივით ელავს ბორბოტზე, ავზე),
არ დგება განზე, ზატის სცემს ეველას -
განიცდის, ღელავს სიკეთით სავსე.

ქრისტიანი

ქრისტიანი სიკეთეს ჭედს,
მადლში ხალავს,
თავის ხალათს სხვას ჩააცმევს,
მოჭგვრის სითბოს,
როდი ითხოვს მირონცხებულ
ზრუნვის ღაღას,
სულით ხალასს ეოვლისძალა
ჭკონდეს თითქოს.

წმენით ებრძვის ავსულს, ცრუს და
მლიქვნელ-მცოცავს,
ქრისტეს ლოცავს - სხვათა წესსაც
კარგად იცნობს,
შემწე ღვთის როლს უქადაგებს
მჭედელს, მკოსანს,
კდემა მოსავს, არ შეხედავს
სიმვით სხვის ცოლს.

წინაპრის ნახვალაჰა

ხნულში ვიპოვე დოქით ღვინო -
ღრმად დამიწულა,
ნამარხ მიწურ სახლს შერჩენია
ეოფის დანტურად,
„აღადანტურს“ არ მომაგონებს
და არც „ქიწნურას“,
ვით დაიწურა,
ვინ დაწურა,
როგორ დაწურა?!

ასაოკვანის განცდა

საწუთრო მიტევს სიავით,
ნიავიც ველან მარჯილებს,
მარჯილებს მარჯობს ტიალი,
მტრის თვალთ მივსებს საღვინეს.

დილა არის თუ საღამო,
საღამო არ ჩანს ნუგეში,
სულხუნეშით ვნატრობ მაღამოს,
მღალატობს ძალა მუსლებში.

და მაინც ფეთქავს მხნე გული,
ერთგული ჩემი ხვედრისა,
მე დირსად ვითვლი - მეგულების
ბებრული სიბრძნე მერმისად.

ჩემი ყალიბი

თითქოს სულმუდამ რაღაც მაწუნებს,
მწარე ჟამ-წუთებს ვერ ვითვლი, ვერა,
სხივსავსე მსერა კენეტავს მარწუნებს,
ვკიცხავ კაცს უძლებს, მისი არ მჯერა.

ვერ შევარჩიე ჩემი ადგილი -
თუნდაც ამ დილით ვოცნებობ რაზე?!
ხან მთვარე, ხან მზე მტუქსავს ქადილით
და ვერც წადილის ვაოულობ ფრანებს.

იქნება არ ვარ ამ დროის მკვიდრი -
არა მშურს მდიდარის, მესმის ღარიბის,
ჩემი ყალიბი სულ სხვა რიტმს მითვლის,
და მტანჯავს ფიქრი, რომ ვარ უარბი.

ნუთუ მხვდა წილად სხვა დროში მოსვლა,
თუძვა კვლავ ვმოხავ სიკეთის მძლავრ ხეს,
სანთლის ალს ვარწევ და ვუძღვნი ღოცვას,
უძაღლეს მოძღვარს, მრავალის მნახველს.

ვაზი ქართული

აღტაცებულან აშოლტილი
ქოქოსის ტანით,
ბოგოტის ყავის სურნელითაც
ბევრი დამტკბარა;
ეს კი არ კმარა, არცერთია
გოგო-მიმტანი,
რომ მოწის დარი ჩამოგისხას
ქვევრის „ხვანჭკარა“.
კვიზაროსიც ხომ წყარო არის
მუხების ხლების...
უკვე კი ვხვდები ჩემთვის რას აქვს
ზღაპრული ფასი -
კახური თანით მსურს დავლოცო
შუმერის წლების,
კუხების წყებით დავრეხილი
ქართული ვაზი.

მონუცი ხოვბოი

მეწეერმა ჩანცხო ლახვარი გულში,
ვინც ჭყავდა გუმინ, აღარ ჭყავს ახლა,
მთა ერგო სახლად, თუმცე ხშირად ქუში -
არ უყვარს უში ამაყს და ახმანს.

აუ, რამდენი გასულა წელი -
არავის ელის, არავის ახსოვს,
აღარ ჩანს ახლოს ამბავის მთქმელი,
წახუნდა ხელიც - ვეღარ ფლობს ლასოს.

ნაგახი შერჩა ერთგული, ვით ძმა
(ფეხზე რომ ძლივს დგას, ძლივს არხევს ეურებს),
მგელს ლანდავს უძღებს, სთავაზობს ნიძლავს,
ცხადსა და სიხმარს ერთურთში ურევს.

თითქოს ეშვება კოვბოის ფარდა -
ღღეები მარდად, უჩუმრად მიდის,
ღარდი აქვს დიდი (წასულთა გარდა),
ელევა ვადა - სიცოცხლის მინდი.

დალატობს ძალა - წარსულში ფიცხელს,
შორიდან ისმენს ერუ ძახილს ზვალის,
გახედა თვალით განვლილ გზას ისევ -
ატყვია მის ველს კაცობის კვალი.

უხანოზა მარუხეას

შემეფეთე შეველივით
ორლობეში მიმავალს,
ჩემ თვალთაგან მიმალვას
მუდამ რატომ ცდილობდი?!
დავალ გულში ჭრილობით,
მემღურები მითხარ რას,
სავალ გზებს რად მითარსავ
ეკლიანი ჭილობით?!

უშენობა მიჭირს და
უშენობა მაწუნებს,
სევდის მძიმე მარწუნებს
თავს ვერ ვაღწევ ადვილად,
არა ვნატობ (ნამდვილად)
შენს გარეშე სხვა წუთებს,
გულს ნუ დამინაჭუჭებს,
ღარს ნუ მიქცევ ავ დილად.

იქნებ სძლიო ავსულებს
(უღროოდ ნუ ბინდები),
თუ კი დამეწინდები,
სხვა არარა მჭირდება,
ბედი შვებას მხირდება,
მეც ძალე დავღვინდები,
ჩემს ბაღნარში შინდების
კვირტი აუვავილდება.

განუორობა ოცნების გამთან

ვით გოლიათი ზღაპრის თუ მითის,
ტორტმანით მიდის, მიმცირებს სამსუერს,
შენვდება გზასე მრავალი ზვირთი,
უამრავ ტვირთით და ხალხით სავსეს.

მზის რკალი კრთება და დნება ამდროს,
ტალღები ბადროს კონტურებს ლოკავს,
ნაზირზე მოჟვასს კენჭებთან რად მტოვს,
სანთლებთან მარტოს რატომ მთხოვს ლოცვას?

მოგელავს მთვარე უბელო რაშით,
უდგება კვალში ჩამავალ ცხელ მზეს,
ეულად ვერ სძლებს მდუმარე ცაში
და სხივთა თავშლის ანარეკლს ეძებს.

ზღვაური ჩემ თმებს არ ამლევს შვებას
და როგორც ნებას ნავარდობს ისე,
კაემანს მისევს ბინდ-ბუნდის ხლება
და ჟამი დგება ლოდინის - ისევ.

გემი კი გაჭირა ჰორიზონტს იქით,
მივევები ფიქრით - იმედი მიაქვს,
მივანდე ნიავს ტებილმწარე მითი
და ერთად ვითვლით იარებს ღიას.

რამღანიმე თუ

გულს ნუ გაიტებს, თუ: ფლობ ჭაღარას,
ლუკმად დაღარა ნაოჭმა სასხე,
გულმძიმემ ნახე, ვერ ჟღერს ნაღარა;
მჯერა სხვაგვარად - უკვდავყოფ სახელს,

თუ: სველი გქონდა ოფლით ხალათი,
სულით ხალვათით ბორბოტსა სძლევიდი,
გტკიოდა მკერდი - მოწმეს ღალატის,
ერის ნამატი გევენა გვარდით.

ნუ იტყვი ტყუილს

„... სიცრუე და ორპირობა
ავნებს ხორცსა, მერმე სულსა.“

შოთა რუსთაველი

კეთილო კაცო ნუ იტყვი ტყუილს,
დაგძალავს თუ ის, ცუდი ვით ვთვალათ!...
სიცრუის კალო ბუსივით ბზუის,
გახრწინილს და უღირსს ჩავაცმევს ჯვალოს.

დაწვი სიცრუის ფარაჯა რუსი,
ნება გაქვს, თუ კი - არასდროს შერცხვავი,
სიმართლის მხრედ გამართე მუხლი...
ფესვების წუხილს ააცდენ შენ ხეს.

ილიას საბაია

საგურამო,
ევარელი და
წიწამური -
მიწას შურით უცქერინან
ხატის მტრები,
ხალხის ნებით დგას ილია
გიგანტური,
იმავ გულით, ობედიდით,
ევარელის მთებით.
რაც ვერასგზის დაგვაფიქს
ცამ უდარომ,
სათუთად რომ შევინახეთ
ფიცნაწური,
გვიკლავს წუერვილს, როდი გვტოვებს
სამუდამოდ, -
საგურამო,
ევარელი და
წიწამური.

თალარიგიანი მაურნაბი

შეშას საფხულში აგროვებენ -
ელით სამთარი,
კერით გამთბარით ამტკიცებენ
ამ ტრადიციას,
აღბათ ფიცი აქვთ - არ მიიღონ
წესი სხვაგვარი,
კოფსს რომ ნაცარი ელოდება -
კარგად იციან.

ცაცხლივით მწვალი იყავი მაშინ

თუ გახსოვს ის დღე
საოცრად თბილი,
ბუჩქების ჩრდილი
გვფარავდა მაშინ,
მერე, მზის თავშლით
ჩავევით ბილიკს,
ნაბიჯით ფრთხილით
ჩავსხედით ნავში.

ვისხედით წვეილად,
მდუმარედ, დიდხანს
(მე ახლაც მსიბლავს
არენა რთული),
არ მახსოვს, თუ ვინ
ემებდა სიტევას,
და კოცნით ითქვა
სათქმელი გულის.

მას შემდეგ ბეწრი
გავიდა წელი,
გახუნდა ველი,
ბზარი მაქვს ხმაში,
ტკბილ სსოვნას არ ვშლი -
ახლა ვარ მთქმელი...
ცეცხლივით მწველი
იყავი მაშინ.

ვერძობს ვაბუას, პირმნათ ასულს...

მომენატრა გარჯა, ვით ხარს,
უქმად დიდხანს, რა ვქნა, ვერ ვძლავ,
მებრძოლ ვერძუე ოდა მითქვამს...
ვხვდები ცისკარს სახნავ ველზე.

ბელტად ხნულის სუნი მათრობს,
ველი ამ დროს ჭიკჭიკს მერცხლის,
უქრობ ცეცხლით ვგავარ სატრფოს -
გული არ მთმობს, ჟამი ვერ მცვლის.

მაგრამ ძველი გუდა-სტვირი,
ჩვეულ სტილით ვერ მგვრის სითბოს,
შველას ითხოვს, უხმოდ ტირის,
რადაც ტკივილს იტანს თითქოს.

ბოდმა ახრჩობს, ცეცხლში იწვის,
მტერი მიწის ნაწილს რძეს წოვს,
ქართლის ერწო და ტბა რიწის
უძლავს სირცხვილს, მონებს ზემწოლს.

ვერძობს ვაბუას, პირმნათ ასულს,
ბოკვერს ზრდასრულს, ფრთასრულ მართვეს -
როდი მართებს შვება დაგულს,
როცა მამულს უცხო ართმევს!

ვერძობს ვაბუას

ჯერ კიდევ სძინავთ დაობლებულ
პატარა ბავშვებს,
ძველ ლამპას ანთებს, უმხერს ქილებს
ბებერი თვალით,
ვისია ბრალი ყოველდღიურს
თუ ეძებს სამველს?! -
ჩაუვლის ქაშვეთს, პირჯვრისწერით,
წუნეთელი ქალი.

მერე კორწუსებს შემოვივლის
„მანწინის“ მახილით,
სმენამახვილი გურმანები
იქექენ ჯიბეს,
მიითვლის იმდენს, რაც უკვეა
დღეს გადახდილი
და ამავდღით სვალისათვის
თადარიგს იღებს.

დაჭბერა ქარმა, აწიკწიკდა
ქილები მინის,
იმედით მიდის, თითქოს დიდი
სიმდიდრე ჭქონდეს
და ფიქრობს: ოდეს, თუ ექნება
სადილზე ღვინი,
რომ იქნებ ტკბილი სასუნავიც
უეიდოს ობლებს.

გულისტახივლით

(1991 წ. თბილისის ომის გამო)

ძმა იღებს თოფს და ძმისაკენ ისვრის,
ნისხლსავსე ნისლი ასკდება ზეცას,
გულს დარდი რეცხავს - ვის მამის, ვის ძმის,
კვლავ ცოდვად ისმის დაჭრილთა კვნესა.

ხმა ბახალეთის ახლოდან მოდის -
ნეტავი როდის გაუმღებთ სევდით?!
და თუ გვცდის ბედი - ვწუხდებით როდი,
სატანის ლოდით მოგვხრია ქედი.

იუუჩეთ ძმებო, ჩააგეთ ხმლები,
ჯინაზე მტრების - ნუ იხამთ სამრანს,
მიბაძეთ ცხრა მძას, ერთობის ხმებით
შეუდგით მხრები მამულის ტამარს.

ერთი წლით

მივიწყებული ზამთარი

აკაციების სურნელი მატკობს,
მგონია მარტო სითეთრე ფეთქავს,
მწერები ნექტარს ეძებენ ამდროს,
მზის სხივი ათობს ხე-ბუჩქის მერქანს.
ნიკორა ფური საუხმეს ელის,
გაბრწეინდა ველი, უხარის ფუტკარს,
ნაგაზი ცქმუტავს - სახლკარის მცველი,
საცაა ლხენით იფეთქებს თუთაც.

სხივმიდღარ მზეს კი ჯაფრი სჭირს რთვილის -
ნიაფი თბილი ევლებს მთა-ბარს,
ქათმებში მთავარს აღარ სურს ძილი,
ობობა ფრთხილი ბადეებს აბაშს.
ეინვისგან უკვე არ ითხოვს შეუღას;
მუხა და თელა, მდინარე, ზღვა-მთა -
მტყუნან და მართალს მზე ადგას მცველად,
ერთი წლით ეველა ივიწეებს ზამთარს.

ცხალი,

თუ სიზმარი?!

რადაც ძალამ მიბიძგა,
შიგნიდან, თუ გარედან -
(სიზმრად დამტრიალებდა
ცხრა ეულფი და ცხრა მახე),
მოვწედი მტანჯველ სანახებს,
ოფლი შევიმშრალე და
კვლავ დამიჯდა წამებად,
როცა მივხვდი რაც ვნახე:

თითქოს ეკრანს შევხედე -
უჩვენებდნენ რა ფილმებს?!
ჩემი ქცევა მაკვირვებს -
ხელთ მუაფს ფირის გამშვები...
მეც არ ვიცი რას ვშვრები -
მოხრჩობა დავაზირე...
კანიბალს და ვამზირებს
უცქეროდნენ ბავშვები.

მინა შუბართა

(უძველესი ცივილიზაციის კერა — ერაყი მრავალჯერ
დაიბურეს და განაპარტახნეს ჯერ ალექსანდრე
მაკედონელმა, მერე მონღოლებმა, სელჯუკებმა,
ინგლისმა, ირანმა და სხვებმა)

შუამდინარეთს ნისლი აწევს,
ნისლი მტვრისფერი,
იწვის ზღვის ფსკერიც, არემარე
გოდებს ლოდინში,
ჭქონდეს რომ შიში, ემუქრება
მისი, მისტერი,
ისვრის მტრის ხელი, არ სჩვევია
ოხერს ბოდში.

აბორიგენებს შესევიათ
ბანდით ურიცხვით,
ბანდიტ-უვიცი, ავაზაკი,
ურჩი მკვლელები,
ურცხვი ხელები სისხლის ჭავლით
სვრიან გულისშირს,
და თრთის ფულისთვის მოძალადე
მუშტის ღერებით

ნოე, გოდოლი, ბაბილონი —
ასეთი ამდროს,
ანცერტი ახსოვს; უაჩაღს, ჯაღათს,
უძღებს და მთვრალებს,
უშვერთა მარეკს არ ანაღვლებს,
არა სცნობს სხვა ტომს —
მშვიდობას ნატრობს სისხლმდინარე
შუამდინარეთს მხარე.

გაზაფხული მოდის

გაიფანტა, ჩაიღვენთა
ღრუბლის მნები,
რუსი ფრთებით დაფარფატებს
ნისლის ბადე,
წვიმით ნადენს ორთქლი ასდის
ცაში ხლებით
და ღვთის ნებით, მზე მშვიდობის
ღიმილს ბადებს.

სსივთა კონით მოიხატა
მთა და ველი,
ამქარს ელის — კეკლუცობს და
ხარობს დარი,
გვამცნოს სხვა რით? — რომ ჯერია
ჭანგთა მთქმელის
და ნათელი ჟამი დგება
საოცარი.

აჭიკჭიკდა შაშვი, ჩხართვი
და ბუღბუღი,
ათას ხნულით გადისერა
მწვანე კორდი,
სხვა აკორდით ქღერს ტყე-ველი
დაზაფრული -
გაზაფხული თავმოძრონე
რამით მოდის.

იპარლა უემორჩაბი...

მოვიარე ესოები, უბნები,
უძლები მკლავს შენთან ეოფნის წადილი,
ამ დილით კვლავ უარს რად მეუბნები -
უგნები ვარ, ვით ფარფატი მანდილის.

განა გშვენის - გამუდმებით ავდრობდე?!
ამდრომდე გთხოვ — შეივგე, რაც შენია,
გშველის რა, თუ შემომისევ ავ ორბებს -
შარს მოვდებ, სხვა მეტი რა დამჩენია?!

იცო, მეც მაქვს მოთმინების ფიალა -
იარას ნუ გადაქექავ ასმაგად...
ასაკმა თუ უქმად ჩივირიალა,
იავარლა შემოჩნები ცას ლამაზს.

ლაჰნილის გულისთქა

მომანატრეს ესო და
სიბლი ტურფა მთა-ბარის,
დამიუენეს ავდარი,
გადამიწვეს კერია...
დღეს ნაღველი ბევრია,
(ვედარ ვხარობთ მაყარით),
ჩემი კუთხის სადარი,
მანც არაფერია.

დაბრუნების იმედი
შეურეველად ვიწამე,
თუმიც, ჯერ მშობელ მიწასე
ოცნებების ჩსებია...
დაერვიუნენ ჩემიანს,
მმებად ვთვლიდი ვისაც მე,
აკეთებენ ბილწ საქმეს,
რაც ოდითვე სჩვევიათ.

ღმერთო, მომეც ძალა და
ამილესე მასვილი,
მესმის გადმოძახილი
იავარქმნილ მიწისა —
მკერდში მცემდა ვინც ისარს
ვნახო კისერდახრილი -
სისხლით, უსვადდაღვრილით
კვნესის ერდო, იწვის ცა.

ბიჰავ

მზემ ჩაიმუნლა მთის იქით -
მშვიდი დღე იდგა ბედობის,
წყაროს ბილიკზე ვდგებოდი,
შენც მოდიოდი ქვემოდან,
კოკა არ გამიტყდებოდა,
წინ რომ არ შემფეთებოდი,
ღმერთმა გაკურთხოს ნეფობით,
მეც ნატვრს ამისდებოდა!

წერილი სოფლები
მცხოვრებ ძმას

მომწეინდა ძმავ, კორპუსებში
ჩამოსვლა-ასვლა,
ჩემს ყოფას ახლავს შრომა-გარჯის
მბოჭავი ფითრი,
ვსაზრდობ ფიქრით - მოვშორდები
მცხუნვარე ასფალტს,
მსურს, ტანად ახმასს, შენ ეზოში
მდიოდეს სვითქი.

დავაპობ შეშას, ბადს გავთოხნი,
დავმწევესავ ძროხებს,
გავმართავ ღობეს, მომიმარჯვეთ
წაღდი და თოხი,
დამიდგით დოქით „რქაწითელი“
დაღლილს, თუმც მომლხენს,
იქნება მოხდეს — ჩამეძინოს
მფრინავი ნოხით.

მჩვევია განა — ვანშობის წინ
ზარსვა და ვარცხნა?!
თავლია ფაცხას მწვადი შვენის —
არ ვჩივი მარღის,
ვარსკვლავურ ღამის ცა-გუმბათი
მესუროს ვარცლად -
ტრამვაის ნაცვლად გამაღვიძოს
ვივილმა მამლის.

საპასტი, პარმანი
და ხარმანი

ოპერაში გასტროლით
ჩამოვიდნენ ბერძნები -
(უმუსიკოდ ვერ ვძლებდი,
ახლაც სმა მკლავს კარმენის),
ბენუარში თავნებით,
რისით სხედან მხნე ძმები,
იმ დროს სოფლის შემძლენი
სევასტი და ჰარმანი.

ზარმენს უკვირს ზნე ქალის -
ორგულის და მეტიჩრის,
ველარ ითმენს მეტი ხნით,
თვალეებიდან სეტევას სცრის,
აბობოქრდა სევასტიც -
„უმსგავსობა მეტი სჭირთ“!
რანდობის დეფიციტს,
იმდენია, ველარ თვლის.

„ემაწვილო, ქალს დანით ჭრი?! -
ღმერთო, ეს რას ვეღირსეთ,
ნუთუ ტკბილმა დედის რძემ
ვერ აჯობა სხვა სითხეს“?!
შეარჩიეს სამიზნეც -
ველში ეცნენ სცენის მცველს,
ავტორიც და „მეისრეც“,
გათათხეს და გაკიცხეს.

ცოცხალი ხილი

წარსულიდან მოვდივარ,
მომავლისკენ მივქრნი,
თან მდევს ფიქრი მუდმივი,
ფაქიზი და ღიღი -
რომ ვარ ხილი მუარნი და
მჩატე, როგორც ფიფქი,
მტკიცე ფიქლით ნაგები,
მძლე გენების მზიდრი.

სამერმისოდ, რუდუნით
მიმაქვს ერის განძი,
უოფის ამ მძივს სუნი სდის
წინაპართა ოფლის,
ნება მეოფნის — გადავცემ,
(მჯერა დავძლე მანძილს) -
ქალის მანძილს, კაცის ქედს,
წმინდასა და მოვლილს.

მამა-პაპამ მასწავლა
ერთგულება ბევრის:
მშობის, ქვეყრის, ფარ-ხმალის,
მშობლისა და ფიცის...
თმენით იცდის, მოყლის
ჩემგან ერი, ბერი -
ამაუ მზერით გადავცემ,
რაც კი რამე ვიცი.

მონაცვლიობა

მძვინვარებს ეინვა, ღმუის ქარი,
აგროვებს ნამქერს,
მზეს სითბოს ართმევს, მოქუფრულა
შავ-თეთრი ზეცა,
ვერ წახვალ ვერსად - გარეთ გასულს
სიფრთხილე მართებს,
დღე ღამეს ათევს, მიწა იფენს
სითეთრის ზეწარს.

ფანტელ-ფიფქებმა მიმოხატეს
მინები ფანჯრის,
ხან მოხანს ქაჯი, ხან ვვავილი,
ხან თარის ხემი,
თეთრქუდა გემის სილუეტს ჰგავს
ხეების ვარჯი -
ეინვას თუ დანჯის გაზაფხული,
დაფდაფის ცემით.

მოვიდა გარჯით, ველარ ვხედავთ
მინებზე ნახატს,
აგვისდა ნატვრა - კვლავ ვისუნთქავთ
საამო სურნელს,
გორაკებს უღევს, ჭრელი ფრთებით
მოივლის, ნახავს, -
კვლავ ათბობს ნასხლავს და ზამთრის კვალს
სამანებს უგლეებს.

არაბალი

ბორბტდამობილ კაცის
ფსიქოლოგიას ვიცნობ -
თვითონ გადარჩეს ვინმელო,
როდი თაკილობს ლატიცს,
არ ავიწუდება არც ის -
თვისნაირი იმეოს...
თავს ღვარძლის ფანტვით ირთობს
სატანის დამლა აზის.

არ უგვარს, არ ცნობს, არ სწამს
სალოცავი და მადლი,
ენა აქვს ერთი ადლი,
სისინებს, როგორც გველი,
შხამით აქვს ტუჩი სველი,
გულისთვის ეძებს ადგილს...
ერგება ვეგლა ამინდს
და სხვათა ცრემლებს ელის.

არსი

ის კი არ არის უმთავრესი
რომ იშვი კაცად
და ერთიანად ხმამ იქუნა
ოჯანის თოფის!..
საქმეა: ეოფით არ იარო
აცადაბაცად,
ერიდო ნაცარს, არ გაწუვიტო
გენების თოკი!

ნუნისი

(ამბობენ რომ სარგაულის რაიონში, სოფელ ნუნისთან,
მიწისქვეშეთში არის წელით სავსე უსასღვრო სივრცე,
რომლის შესასვლელიც დაგმანულია უსარმაზარი
ლოდით და რომ აქ არის კაცობრიობის დასაბამისი).

ეოფილა თურმე დიდი წარღვნა
და კიდობანი,
ბევრი ცნობარით, დღესაც ვიგებთ
უცნაურ ფაქტებს,
ძველ-ახალ აღთქმებს გვასხენებენ
მღვდელთა ბჭობანი -
ღმერთმა ლოცვანით დაგვამკვიდრა -
რაც წმინანს ბადებს!
იქნებ ნუნისი მართლაც არის
გული ეოფელის,
სვეტიცხოველის ველიც, იქნებ,
აქ ერთვის ნუნისს,
სამუაროს გულის გამწეგებას
ბევრი მოელის, -
განძის, რომელიც ჩვენს ჰლანეტას
საწყის ჟამს უთვლის.
ღმერთო მალალო, მოგვეც მალა
ზირველკაცობის -
ლოდი-საცობი მოვაცდილოთ
საღვთოს — ეგები,
ვნახოთ ედემი, სხვაც ბევრი რამ
ჩვენთვის საცნობი,
შვება-დაცნრომით მოვეფეროთ -
თუნდაც შესებით.

ლაქსი

ლექსი მიუვარს ფრთიანი
მოთარეშე ქარცივით,
ვიწრო, განა განივი
გარითმული, გამებად
რომ ტანკენარს გარედან
შიგნით არ სწამს ქადილი,
თვალყუყუნა ქალივით
ცეცხლს რომ გაფრქვევს ალებად.
ბწკარი მხიბლავს ქლერადი
სიმღერას რომ გვთავაზობს,
არ ესწრაფვის ეალბ საზომს
და არა სცნობს უღირს ჭორს;
სტროფს ვამაგებ ურითმოს -
რიტმსაც უნდა თარაზო...
ლექსმა მეტი სხვა რა ზღოს?! -
ლექსს ვერ დაწერს უნიჭო.

აჰ, მთვარავ, მთვარავ!...

მთვარე მიფრთხობს ღრმა ძილს,
კვლავ მზის ცეცხლში იწვის,
ფიჭვის ტოტებს აზის
და ძირს წვდება წიწვით.

საწოლს მოსწვდეს ღამის,
გვალვის ამბებს ჰევება,
(შეება გაჩქრა ღამის...)
თავის გზად მთხოვს ხლებას.
მომატარა ცხრამთა,
თავთავს მკიდა მგონის,
კოცნის ჟინით ქართან
ქარგავს ნატვრის ქორწილს.

უახლავყოფა

(ვანო ჩხიკვაძეს)

ვდგამთ ქანდაკებებს,
ვაგებთ მეგლებს
მემორიალებს...
ექო გრიანლებს,
ვმერწავთ გმირებს
დიდებით მოსილთ —
ვინც ხელის მოსმით
კვლავ გვიშუშებს
ეთნოიარებს...
ეპოსს მიაგებს
მატიანე,
რითმებით მგონის.

მონა ვარ გალახბიონის

ვკითხულა მის ლექსს დიდსა, თუ მომცროს,
და როდი ვმორცხვობ, თუ ვგავარ მონას,
მუსიკა რომ აქვს - საოცარ კოდს ფლობს,
სულს უნთებს კაცონს, გულს ღარით ზოლავს.

გამებში ვცურავ, არ ველი ხიფათს,
მიველტვი: იმ ბაღს, სიტყვა რომ ხარობს,
ბგერების წყაროს სუნთქვას რომ რითმავს,
მარგალიტ რითმად აშოლტილ საროს.

გალახბიონის ლექსებით ვთვრები —
(ატარა მხრებით საერო ტვირთი),
მღელვარე ზვირთით და ლურჯი მთებით,
სანამოდ ვტკბები, საუნჯეს ვითვლი.

ვკითხულა მის ლექსს დიდსა, თუ მომცროს,
და როდი ვმორცხვობ, თუ ვგავარ მონას,
მუსიკა, ზომა - მაგიურ კოდს ფლობს —
სულს უნთებს კაცონს და არა ბოლავს.

განთიადი ყაზბაგის მისალგომებთან

საცაა ავტო მისწვდება მიზანს,
მივევები დიდხანს კავკასიის ფუძეს,
აქ მომხვდურს - უძღებს, ცეცხლს უნთებს მიწა,
ღირსებას იცავს არწივთა ბუდე.

არავვი ბორგავს, როდი სდის შმორი,
გზა, არცთუ სწორი აღმართში მიდის,
ჩამოდნა ბინდი და თოვლის თორით,
გამოჩნდა შორით გასბევი მშვიდი.

მზე ათინათებს აღვივებს, ანთებს,
უხარის ლაღ მთებს, ლხინი აქვს მოცვისაც,
აიხის მოსვლა ახარებს მართვებს,
ჭარმაგი მნათე მთა-ბარსა ლოცავს.

კაცობის ფასი აქ ვველამ იცის,
გამტენი ფიცის ვერ ჰხოვებს ზეცას,
ვემთხვიო ერთ წამს - სურვილით ვიწვი,
მშობლიურ მიწის აწმეოსაც, ძველსაც!

მონატრება

განა იმიტომ მენეტრება ბავშვობა ტკბილი,
ჩურჩხელა თხილის, ბებოს კალათა - ზღაპრების გუდა,
რომ მქონდა მუდამ უმფოთველი გართობა, მილი,
ნებივრადსრდილი ვისრულედი, თუკი რამ მსურდა?!

და არც იმიტომ — ქვეყნად ყოფის ორმაგი ვადა,
გადმექცეს მადად, უკვდავებაც თან მღევდეს ბედად -
სიამით ვბედავ - ის დრო ჯობდა მეუდრო და სადა —
ცოცხალი მუავდა საყვარელი მამა და დედა.

ეჭვი

მეფეს, უსტაბაშს მხედართმთავარს,
მსახიობს, თევზმჭერს,
შეუჩნდა ბევრჯერ - იზარზაშა,
მტერი აცინა;

ეჭვის ბაცილა გვაბოროტებს
გვიკარგავს ელფერს...
უძარტავ ბნელ ზნეს მოაქვს სევდა,
გვებრძვის ათწილად.

მონაგონია საწამლავიც,
ბასრი რაზირაც,

გაგუცქვენის ცხრაზირად, გამოგაცლის
კაცურ არაქათს,
ბრძენს თუ არაკაცს გააგიჟებს,
აქცევს ვამპირად —
აკი გაწირა დეზდემონა
ბედკრულ ზვარაკად.

ნაზი სურნალით...

(ჩანახატი)

კავკასიონზე შეთხელდა თოვლი,
დამდნარა ეოუნით, ბარში ჩაღვრილა,
დღეს სულ სხვა დილა თენდება სოფლის,
ნისლი წვეს მოქნილ, ფერმკრთალ მანდილად.
ზამთრის ნაკვალევს მზის სხივი მძლედ შლის,
მდინარეს შემულილს რიყე ვერ იტევს,

მველი მეტივე თოკს ეძებს სხვენში,
ამ დროს კი ჩვენში ველით ბერიკებს.
გარემო ნახი სურნელით ტკბება,
და იგრძნო შეება მოდგამ ადამის,
მგონის კალამი - წება და წებად,
ღმერთს უძღვნის ქებას და სხვა არავის.

ძმობის რაფსოდია

(ფილოსოფიის მსგავსად)

მსურს სახლი მქონდეს მუდრო, დიდი,
სადარი დროსი,
სამართლით მოსილს სიუვარულის
ედგას სახთელი,
ერთად:ქართველი, ებრაელი,
აფხაზი, ოსი,
ამაყი მოსვლით შეხვედროდნენ,
ეთქვათ სათქმელი.
ძმობა-ერთობით ვიქნებოდით
ჭირსა და ღსინში,
იქ, სადაც ვიში გვაცრემლებდა -
ისარებს ჭერი,
მადლსავსე ჩქერით შეგვერგება
„ხვანჭკარა“, „ტვიში“,
და კმარა შიში — ვიხეიძოთ
მშვიდობის ფერით.

ღა, ერთგულების ზაიმი იღვას...

წმინდა სანთლებთან ჰირჯვარს ვიწერთ -
(ვინ არჩევს ეთნოსს?!),
ვიმარჯვეთ ერთდროს - ვმადლდებოდით,
ვჭედავდით ღირს დღეს,
და იქნებ ღირდეს რომ სანთლები
გულებშიც გვენთოს,
კაცი კაცს ენდოს, ერთგულების
ზეიმი იღვას.

„ჩემი“ პარსკვლავი

ბევრს, ხომ „ჩვენი“ ვარსკვლავი გვეგულება ცაზე,
(სამხერს ასეთს ნატრულობს უველა შვილი მიწის),
ვიცით, რომ თვალს ჩაგვიკრავს, ან შეგვიქებს გამზრდელს,
ხან მზეს ეტრფის, ხან კი ჩვენ და ერთგულებს ფიცით.

ვაგლახს, მე ვერ ვნებივრობ, არ ჟღერს მისი ხმები,
ვხვდები, სადღაც შორსაა, ვერ მოვინახე დღემდე,
გემსე ვდგავარ, თითქოსდა, შეაწვდილი ხელით,
ხედი გაწედა ლოდინის - ბედს უბრალოდ ვენდე.

მარტოხალა ბარიანცი ღა ბიტაბი

მეზობელი კვლავაც მისცემს
რამდენიმე ტიტას -
(ყოფას იტანს გაუსამღისს,
უკვე დიდი ხანი),
მარავს სვალის არად იჩნევს -
დღეს ერთს ელტვის მიზანს,
იმდენს იზამს ტიტის ფასად
დაახუროს თვალად.

გაუიდის და კმაყოფილი
ჩამოუვლის დასლებს,
ხელს არ ახლებს წიწაკის მწნილს
მხოლოდ არაუფს დალევს,
მიმკრთალ თვალებს ეჩვენება -
ქსელში იჭერს მახე,
დამჭკნარ სახეს
დაბლა ხრის, რომ
არ ეჩვენოს ქალებს.

მერე ხვნიშით, ძველმან ხალხე
წამოწვება ისევ,
სიზმრად ცისფერს კვლავაც ხედავს
იმედების ვაზას,
მოტკბო ბაღსამს ეწაფება,
მუხის კათხას ივსებს,
ხვალ კი მუისვე მიაკითხავს
მეზობელს და ბაზარს.

პეტრე ბაგრატიონს

(1988-1989 წლებში მოვინისტ-ვანდალებმა
ოჯჯერ ააოხრეს მხედართმთავრის
სამარხი ბორცოდინოს ველზე).

არ გაშინებდა მტრის სიმრავლე, აღჭურვილობა,
და არც ჭრილობას უჩიოდი, ძეგრდა მხნე გული,
ებადალებული იმპერიის ქლერდა ჰირობად,
რომ შენ გმირობას უკვდავყოფდა ხარკით, მეფურით.

ჩუმი რიდი და შიში ჰქონდა თვით ბონაპარტეს,
(ხომ მოანატრე გამარჯვება, უმტვრიე ბჭენი),
რუსობა შენი ვის სჯეროდა, რომ მოგათვალეს?!
ოღონდ, არა თქვეს თუ ქართველთა იუავი გენის.

ბრძოლის თეატრის მძიმე უბანს შენ გაბარებდნენ,
მეჩანს, გარე მტრებს, ანეთქებდი, ჰკრავდი ირაოს,
ჰგავდი იმავდროს, ლალ მიმინოს, თუმც ერთ მწარე დღეს,
ზარი დარეკეს, ავის მაცნედ სამგლოფიარო.

მთელი სიცოცხლე და ნაღვაწი ერგო სხვათა მზეს,
რატომ გამარცხვეს ისტორია - ახლა კი ვხვდები,
საუფლო ხმების არა ესმით ბილწ არამზადებს,
ვინც შენ სამებალეს ეჯჯგურა ბინძური ხელით.

არ გაშინებდა მტრის ეიჟინა, თუმც ბევრს ცდილობდა, -
შენი ზრდილობაც, იუმორიც სამართალს ეძებს,
ემპაკის კერძებს ვერ შევუნდობთ ჩვენს დიდ ჭრილობას -
კაცის გმირობა გადაფხიკეს საფლავის ქვებზეც.

ფრაგმენტი

ხრნანისის

ბრძოლიდან

ისრით დაკოდილს გულით სწადა ეთქვა მეფისთვის:
„ერთმანეთისთვის და ქვეყნისთვის გაწვირეთ თავი,
დაგუჩხავის უგავი და ღალატმა უცხო ემისრის,
ყოფა მერმისის დაგვიძმძმა, ჩავვატვა შავი.

ვაქკაცი უნდა მამულისთვის იწვოდეს სანთლად,
სირცხვილით სად ვთქვათ - ვერ ვივარკეთ ხმლითა
და ფართით,
ძლევათა ზარის ხმა არ ისმის, აღარ ქლერს მთა-მთა,
ერთგულთა სხათა, კვლავ სიმცირემ, მოგვტეხა მხარი.

შენ წადი მეფეგ, იდღეგრძელე, იუავი ჯანზე,
შორეულ სამხერს მოუძებნე უეკლო კვალი,
არ ვიუავ მხდალი, მაგრამ უკვე ვეკუთვნი სხვა მზეს“ -
ეს თქვა და ხმალზე შეუჩერდა ჩამქრალი თვალი.

ნამი

წამია ეოვლის საწეისიც, ფუძეც,
ვევლაფერს უძლებს, არ იცის დაღლა,
აგიუვანს მადლა, ძირს დაგცემს უცეპ,
მამღარს და უძლებს ჩრდილივით ახლავს.

წამით შენდება წუთიც და ერაც,
კეთილს, თუ ვერავს მსახურებს გარჯით,
უაზრო ხარჯვით მიაღწევ ვერას,
ხან გითბობს კერას, ხან, თუ სურს - დაგსჯის.

არ იცვლის ფორმას, არა აქვს ფერი,
ისრების ქღერით წიკწიკებს წამი,
იგია ჯამი - განვლილის მთვლეელი,
ცხოვრება მთელი - წამების ჯამი.

იბელი

გულს მიკლავს და აზრს მიკინებს, რაც რომ სდება,
საღვთო მცნებას აგინებენ - ვისაც რა სურს,
მითქვამს აფსუს! - საზრდო არ აქვს აზროვნებას,
არ შორდება მძიმე ტვირთი, თითქმის მკვდარ სულს.
იბელი მაქვს ბნელ გვირაბში შუქის მოსვლის,
უფლის ღოცვით ალი მნათი იფრიალებს,
ვინც იარებს მოძიშუშებს გულით ვკოცნი,
სულ გამოვცლი ამ ეანწებს და იმ ფიალებს.

ცხოვრების ალო

ტკბილმწარე გვერგო სიცოცხლის სარჩო,
წამსვლელს და დამჩრომს თანგავს წვალებით,
ხარბი თვალებით დავეძებთ აღჩუს,
ხან წარღვნა გვახჩრობს, ხან გვეკლავს ვალები.

შემოვჩრეთ ეოფას, ნეტავი, სხვა რით?!
სულ სუსტი ქარც გვარხევს ვერხვებად -
ხელით შეხება მზისა და მთვარის,
ოცნება არის, საღვთო ვედრება.

იმედად, მაინც, მხნეობა გვმართებს,
და სული მნათი ცად ჰხოვებს ჩეროს,
მძლე სუნთქვით ვბეროთ აფრები ფართე,
სვე-ბერი მარჯვედ ვქერწოთ და ვკეროთ.

მხადეოფნა ვაჟკაცს შეშვენის მუდამ,
ცხოვრების გუდა ვხიდოთ ოფლისღვრით,
ამა სოფლისთვის, სულ მცირედ თუნდაც,
შეგვეძლოს უნდა ვიდგეთ ბოძივით.

ტკბილმწარე გვერგო სიცოცხლის სარჩო,
წამსვლელს და დამჩრომს ტანჯვას წვალებით,
მქრქალი თვალებით კვლავ ვეძებთ აღჩუს,
ხან წარღვნა გვახჩრობს, ხან გვეკლავს ვალები.

მთავარი ნაბვრა

საწადელი აღარ დამჩნა ბევრი -
სავსე ქვევრი ფესვს მიმაგრებს ღვინით,
ხორბლის ზვინი ბრწყინავს რვალის ფერით,
ვვავის ჭერი - არ იშურებს ღიმილს.

ძველებურად ტკბილად მიჟღერს თარი,
ფუძე-კარი ნატვრას ითხოვს ერთსაც -
რისით მეთქვას (რეკვით ზორბა ზარის):
„მონაგარი გამიმრავლოს ღმერთმა“.

მე, ამ ქვევრად...

მე, ამ ქვევრად, არ მოვსულვარ
განართობად,
და არც თრობა გამიხდია
თვითმიზნად,
მიზიდავს და იმედს მამლევეს
თანადგომა
აბა მმობას, სხვანაირად
ვინ ზიდავს?!
მე, ამ ქვევრად ვერ ვიგუებ
ენამდარებს,
მხედამთვარეს ვაზიარე
მხნე გული,

ერთგული და უანგარო
ჩემად ვთვალე,
ღღეს და სვალეც სამმო
ახლოს მეგულვის.
მე, ამქვევრად, უკვდავებას
როდი ველი -
ბრძოლის ველიც გამივლია
სისხლისღვრის,
სირცხვილი მას, ვინ დიდებას
მტრობით ელის,
ორივ ხელით, ვინც სასწორზე
სინდისს თვლის.
მე, ამ ქვევრად, როგორც გაუჩნდი,
წავალ ისე,
მანალიებს სიკეთესე
ფიქრები,
ღვთის ნებით კი თან წავიღებ
აღბათ ქისებს,
რაც მამძიმებს აუხდენელ
მიზნებით.